

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **M. B.** skazanej z art. 76 § 1 k.k.s. i innych,
po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2023 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron
kwestii dopuszczalności kasacji wniesionej przez obrońcę skazanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 9 czerwca 2022 r. sygn. II AKa 18/22,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach
z 27 października 2021 r. sygn. II K 80/20,
na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 in fine k.p.k. w zw. z art. 429 §
1 k.p.k. i art. 523 § 2 k.p.k. w zw. z art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

1. pozostawić kasację obrońcy skazanej bez rozpoznania;
2. zarządzić zwrot na rzecz skazanej M. B. uiszczonej opłaty od kasacji w kwocie 750 zł;
3. obciążyć skazaną M. B. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 27 października 2021 r., sygn. II K 80/20, oskarżona M. B., została uznana za winną następujących przestępstw:

- w pkt I wyroku – z art. 76 § 1 k.k.s. w zb. z art. 61 § 1 k.k.s. w zb. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 i 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s., w zw. z art. 6 § 2

k.k.s. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s., i za ten czyn, na podstawie art. 76 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. sąd wymierzył jej karę 1 roku i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 500 (pięciuset) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 100 (sto) złotych, zaś na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. sąd ten orzekł środek karny ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z popełnionego przestępstwa w kwocie 813 212,68 (osiemset trzynaście tysięcy dwieście dwanaście 68/100) złotych;

- w pkt II wyroku - z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 271 § 3 k.k. w zb. z art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s., i za ten czyn na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. sąd wymierzył jej karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzekł karę grzywny w wysokości 500 (pięciuset) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na 100 (sto) złotych; zaś na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonej zakaz prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie transportu na okres 2 (dwóch) lat, a nadto, na podstawie art. 45 § 1 k.k. sąd ten orzekł przepadek równowartości korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia tego przestępstwa w wysokości 813 212,68 (osiemset trzynaście tysięcy dwieście dwanaście 68/100) złotych;

- w pkt IV wyroku – z art. 56 § 1 k.k.s. w zb. z art. 61 § 1 k.k.s. w zb. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s., i za ten czyn na podstawie art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w w. z art. 2 § 2 k.k.s., sąd wymierzył jej karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 100 (sto) złotych, zaś na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. orzekł środek karny ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z popełnionego przestępstwa w kwocie 295 600,96 (dwieście dziewięćdziesiąt pięć tysięcy sześćset 96/100) złotych;

- w pkt V wyroku – z art. 56 § 2 k.k.s. w zb. z art. 61 § 1 k.k.s. w zb. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. (pkt IV części wstępnej

wyroku) oraz art. 56 § 2 k.k.s. w zb. z art. 61 § 1 k.k.s. w zb. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. (pkt V części wstępnej wyroku), i za te czyny na podstawie art. 56 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 3 k.k.s. w zw. z art. 38 § 1 pkt 2 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. sąd wymierzył jej karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 100 (sto) złotych, a także na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. orzekł środek karny ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa, o którym mowa w pkt IV części wstępnej wyroku w kwocie 35 714 (trzydzieści pięć tysięcy siedemset czternaście) złotych, a nadto na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. orzekł środek karny ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa, o którym mowa w pkt IV części wstępnej wyroku w kwocie 60 603 (sześćdziesiąt tysięcy sześćset trzy) złotych.

Ponadto sąd I instancji w pkt III wyroku, na podstawie art. 8 § 2 i 3 k.k.s., stwierdził, iż wykonaniu jako surowsze podlegają kary wymierzone w pkt II wyroku, zaś w pkt VI na podstawie art. 39 § 2 k.k.s. w zw. z art. 39 § 1 k.k.s. w zw. z art. 40 § 1 k.k. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. w zw. z art. 85 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 4 § 1 k.k., połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec oskarżonej M. B. w punktach II, IV i V wyroku i orzekł karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 5 (pięciu) lat próby. Sąd I instancji orzekł także w punkcie VII swojego wyroku, na podstawie art. 39 § 2 k.k.s. w zw. z art. 39 § 1 k.k.s. w zw. z art. 40 § 1 k.k.s. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. o połączeniu kar grzywny oruczonych wobec ww. w punktach II, IV i V wyroku i wymierzył jej łączną karę grzywny w wysokości 600 (sześciuset) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 100 (stu) złotych. W punkcie VIII sąd zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 złotych tytułem zwrotu wydatków oraz kwotę 12 300 złotych tytułem opłaty.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora oraz obrońcę oskarżonego, Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 9 czerwca 2022 r. sygn. II AKa 18/22, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że (pkt I wyroku):

1. uchylił rozstrzygnięcia wydane na podstawie art. 42 § 2 k.k. i art. 45 § 1 k.k. odnoszące się do czynu przypisanego oskarżonej w pkt. II,
2. ustalił, że orzeczony na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. środek karny ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z przestępstwa przypisanego jej w pkt. I dotyczy kwoty 421 294,72 złotych, a nadto przyjął, że rozstrzygnięcia o środkach karnych wydane na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. za czyny przypisane w pkt. I, III, IV i V dotyczą dotychczas nieuiszczonych należności publicznoprawnych,
3. za podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności przyjmuje przepisy art. 69 § 1 i 2 k.k., 70 § 2 k.k. i art. 69 § 3 k.k., w brzmieniu sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 396) w zw. z art. 4 § 1 k.k. a nadto na podstawie art. 73 § 2 k.k. ww. brzmieniu oddaje oskarżoną w okresie próby pod dozór kuratora.

W pozostałej części, zaskarżony wyrok sąd II instancji utrzymał w mocy (pkt II wyroku) oraz zwolnił oskarżoną od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i ustalił, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa (pkt III wyroku).

Od tego rozstrzygnięcia kasacje wywiódł obrońca skazanej M. B.. Powołując się na art. 523 § 1 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę:

1. art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. art. 33 § 1 k.k.s. w zw. z art. 33 § 6 k.k.s.

- poprzez orzeczenie środka karnego nieznanego ustawie w postaci orzeczenia środka karnego na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. ściągnięcia korzyści majątkowej równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z przestępstwa w

brzmieniu nieznanym ustawie poprzez dodanie do niego - „dotychczas nieuiszczonych należności publicznoprawnych”;

2. art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. art. 33 § 1 k.k.s. w zw. z art. 33 § 6 k.k.s.

- poprzez wydanie orzeczenia, w którym zachodzi sprzeczność uniemożliwiająca jego wykonanie, gdyż wobec oskarżonej istnieją odpowiednie decyzje podatkowe co de facto dubluje powstanie nowego tytułu egzekucyjnego w postaci wyroku karnego obejmującego ściągnięcia korzyści majątkowej równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z przestępstwa w wysokości właśnie istniejącego już i egzekwowanego/spłacanego przez oskarżoną zobowiązania podatkowego.

Nadto:

3. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów materialnego, a mianowicie naruszenie art. 33 § 1 k.k.s. w zw. z art. 33 § 6 k.k.s. - poprzez orzeczenie środka karnego na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. ściągnięcia korzyści majątkowej równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z przestępstwa w sytuacji, gdy istnieją przesłanki zarówno faktyczne jak i prawne (art. 33 § 1 k.k.s. w zw. z art. 33 § 6 k.k.s.), które wyłączają kategorycznie stosowanie środka karnego z art. 33 § 1 k.k.s. w sprawie niniejszej tj. - w sytuacji, gdy korzyść majątkowa podlega zwrotowi innemu uprawnionemu podmiotowi.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie skarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie do ponownego rozpoznania, ewentualnie zaś zmianę zaskarżonego wyroku skarżonej części i uchylenie rozstrzygnięcia wydanego na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. w stosunku do oskarżonej poprzez wyeliminowanie ze skarżonego wyroku orzekania środka karnego w postaci ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej z popełnionego przestępstwa na podstawie art. 33 § 1 k.k.s.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej nieuwzględnienie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarządzeniem Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 22 września 2022 r. numer WKK 49/22 została przyjęta kasacja obrońcy skazanej M. B., jako odpowiadająca warunkom formalnym.

Analiza treści zarzutów kasacyjnych sformułowanych przez obrońcę skazanej M. B., w świetle przebiegu postępowania karnego w niniejszej sprawie, nakazuje uznać jednak tę kasację za niedopuszczalną z mocy ustawy, wobec czego należało pozostawić ją bez rozpoznania.

W kontekście zarzutu obrazu art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. w zw. art. 33 § 1 k.k.s. w zw. z art. 33 § 6 k.k.s. zauważyć należy, iż nie znajduje on oparcia w rzeczywistości procesowej w przedmiotowej sprawie. Art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. formułuje bezwzględną przesłankę odwoławczą odnoszącą się do sytuacji, kiedy to w sprawie została orzeczona kara, środek karny, środek kompensacyjny lub środek zabezpieczający nieznanym ustawie. Natomiast zgodnie z art. 33 § 1 k.k.s., jeżeli sprawca osiągnął z popełnienia przestępstwa skarbowego, chociażby pośrednio, korzyść majątkową niepodlegającą przepadkowi przedmiotów określonych w art. 29 pkt 1 lub 4, sąd obligatoryjnie orzeka środek karny przepadku tej korzyści. W razie niemożności orzeczenia środka karnego przepadku korzyści majątkowej obligatoryjnie orzeka się wówczas środek karny ściągnięcia jej równowartości pieniężnej.

Na gruncie niniejszej sprawy oskarżonej przypisano popełnienie przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, a do znamion tego przestępstwa nie należy wyrządzenie szkody, która mogłaby podlegać przepadkowi w trybie art. 45 § 1 k.k., co słusznie zaznaczył sąd odwoławczy, zatem obligatoryjne było orzeczenie wobec oskarżonej środka karnego na podstawie art. 33 § 1 k.k.s., bowiem nieuiszczone należności publicznoprawne mogą być uznane za korzyść majątkową w rozumieniu art. 33 § 1 k.k.s. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2021 r.

sygn. III KK 304/20 i cyt. tam literatura). Sformułowany natomiast w art. 33 § 6 k.k.s. zakaz orzekania zarówno środka karnego przepadku korzyści majątkowej, jak i środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku korzyści majątkowej dotyczy sytuacji, kiedy uzyskana przez sprawcę korzyść majątkowa podlega zwrotowi innemu uprawnionemu podmiotowi innemu niż Skarb Państwa, który jest beneficjentem orzeczonego przepadku korzyści lub jej równowartości pieniężnej (zob. V. Konarska-Wrzosek w: Kodeks karny skarbowy. Komentarz, wyd. II, red. I. Zgoliński, Warszawa 2021, art. 33, nb. 6), w przedmiotowej sprawie natomiast uprawnionym w istocie jest Skarb Państwa na rzecz którego działa Krajowa Administracja Skarbowa, której organem jest m.in. Naczelnik Urzędu Skarbowego (art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej; Dz.U.2022.813 tekst jednolity ze zm.), prowadzący zgodnie z art. 27 k.k.w. egzekucję przepadku oraz nawiązki na rzecz Skarbu Państwa według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W odniesieniu do zarzutu obrazy art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 33 § 1 k.k.s. w zw. z art. 33 § 6 k.k.s. zauważyć należy, iż także i ten, nie znajduje oparcia w rzeczywistości procesowej w przedmiotowej sprawie. Art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. formułujący bezwzględną przesłankę odwoławczą w postaci sprzeczności w treści orzeczenia (w tym przypadku wyroku), uniemożliwiającej jego wykonanie odnosi się do sytuacji, w której sprzeczność występuje między poszczególnymi jego rozstrzygnięciami, jej istnienie powoduje zaś, iż wykonanie wyroku staje się niemożliwe. Regulacja ta nie obejmuje zaś sytuacji, kiedy ewentualna sprzeczność, jedynie utrudnia, lecz nie uniemożliwia wykonania takiego wyroku. Jeżeli natomiast po stronie skarżącego istnieją wątpliwości co do kwestii związanych z wykonaniem wyroku, zgodnie z art. 13 § 1 k.k.w., może on wystąpić do sądu, który wydał orzeczenie, aby ten je rozstrzygnął (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2010 r. sygn. II KK 42/10).

Respektując powyższe ograniczenia, obrońca skazanej mógł wnieść kasację tylko w sytuacji dostrzeżenia zaistnienia bezwzględnego powodu odwoławczego z art. 439 k.p.k. Takiego charakteru w istocie nie ma żaden z podniesionych w kasacji

zarzutów. Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy, niemożliwym jest skuteczne wniesienie kasacji niepotwierdzającej zasadności zarzutów obraży art. 439 k.p.k., gdyż kara orzeczona wobec skazanej, nie jest karą bezwzględnego pozbawienia wolności. W tej sytuacji kasacja nie była dopuszczalna, a prezes sądu odwoławczego powinien odmówić jej przyjęcia. Skoro jednak kasację taką przyjął (nie dostrzegając jej niedopuszczalności), to obowiązkiem Sądu Najwyższego było orzeczenie o pozostawieniu jej bez rozpoznania.

Mając na względzie fakt, że przy prawidłowej kontroli dopuszczalności kasacji powinno zostać wydane zarządzenie o odmowie jej przyjęcia, czego efektem powinno być zwrócenie skazanej uiszczonej opłaty od kasacji, Sąd Najwyższy zarządził zwrócenie uiszczonej opłaty od kasacji, wychodząc z założenia, iż wadliwy sposób wykonania czynności przez upoważnionego sędziego, nie może skutkować obciążeniem nienależną od samego początku opłatą od kasacji.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia art. 637a k.p.k. z art. 637 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Wobec powyższego należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[SOP]

[ms]

